

Nr 1037

Av herr **Pettersson, Harald, m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 37, angående samordning av veterinärhögskolans verksamhet med annan forskning och utbildning m. m.*

(Lika lydande med motion nr 1196 i Andra kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 37 år 1970, angående samordning av veterinärhögskolans verksamhet med annan forskning och utbildning m. m., framhålles att husdjursskötseln kommer att behålla sin dominerande plats inom den svenska jordbruksnäringen. En ökad medverkan från veterinärmedicinsk sida framhålles som ofrånkomlig om vårt lands husdjursskötsel skall kunna följa med i den snabba utvecklingen och nya metoder kunna tas i användning utan risk för försämrat hälsotillstånd hos djuren. Departementschefen påpekar att den diskussion om husdjurens miljö som under senare år förts inte minst har påvisat behovet av en sådan medverkan. I propositionen framhålles betydelsen av en fortsatt samförläggning av veterinärhögskolan och veterinärmedicinska anstalten och att principbeslut om lokalisering av anstalten bör fattas samtidigt med beslutet om högskolans lokalisering. Departementschefen framhåller att han delar den uppfattning som från veterinärhögskolans sida framhållits om angelägenheten av att veterinärhögskolan i ökad omfattning bör ges möjlighet att utnyttja det rika djurmaterialet i Skaraborgs län. Departementschefen anser att det särskilt bör utredas i vilka former detta bör ske. Departementschefen framhåller vidare att en kommitté bör få i uppdrag att utreda de frågor som sammanhänger med omlokaliseringen av högskolan och anstalten.

För svenskt jordbruk är det utomordentligt angeläget att den veterinärmedicinska utbildningen gör de blivande veterinärerna väl förtrogna med bekämpandet och förebyggandet av de mångskiftande sjukdomsproblem som uppträder under praktiska förhållanden vid olika produktionsstyper för varje djurslag. Den fortgående urbaniseringen av Stockholm—Uppsala-området har emellertid skapat en kris för den husdjurskliniska utbildningen. Veterinärhögskolans i Stockholm praktikområde sträcker sig redan nu till 7 km från Uppsala utan att ge tillräckligt klinikunderlag. Veterinärhögskolans lärare och studentkår, Sveriges veterinärförbund liksom Sveriges förenade studentkårer har i olika sammanhang framhållit att det är

utsiktslöst att få en acceptabel och långsiktig lösning av klinikmaterialproblemet genom en förläggning av klinikundervisningen till Uppsalaområdet. Sveriges förenade studentkårer (SFS) och veterinärhögskolans studentkår (VMF) har hos statsmakterna begärt att planering för genomförande av klinisk undervisning omedelbart skall ske för att den kliniska undervisningen skall bli acceptabel. Båda dessa studentorganisationer har hävdats att, oavsett om veterinärhögskolan skall förläggas till Stockholm eller Uppsala, en fältstation i ett djurrikt område måste inrättas. SFS och VMF har hos Kungl. Maj:t anhållit att en veterinärmedicinsk expertgrupp bör få Kungl. Maj:ts uppdrag att i god tid före början av läsåret 1970/71 verkställa en planering av försöksverksamhet med klinisk utbildning i Skara. Av proposition nr 37 framgår att jordbruksministern avser att återkomma till Kungl. Maj:t i frågan om hur det rika djurmaterialet i Skaraborgs län skall kunna utnyttjas av veterinärhögskolan.

Det faktum att veterinärstudenterna i allt större utsträckning rekryteras från icke jordbrukarhåll gör att de får ett väsentligt större behov av kontakt med de praktiska problemen i modern svensk husdjurskötsel. Den förkortning av studietiden som nyligen genomförts vid veterinärhögskolan ökar svårigheten härmed. Statsrådets uttalande i propositionen om betydelsen av att veterinärhögskolan i ökad utsträckning bör få tillgång till det rika djurmaterialet i Skaraborgs län visar att det nya sätt att värdera den praktiska insikten och erfarenheten, som undervisningsministern nyligen framhållit som väsentlig då det gäller den medicinska utbildningen, även delas av jordbruksministern för veterinärmedicinens vidkommande. Principerna för den nuvarande studentrekryteringen enbart efter betygspoäng är föremål för stark kritik. Ännu för några år sedan ansågs den praktiska utbildningen kunna helt negligeras till förmån för teoretiska kunskaper. Denna syn kommer också till synes i 1965 års veterinärmedicinska utredningsuttalande om den kliniska utbildningen. Utredningen anför nämligen (s. 8 i propositionen) att om man ser lokaliseringsfrågan enbart från klinikmaterialsynpunkt så finner man de lämpligaste förläggningsorterna i de sydligaste länen och i Skaraborgs län men att hänsynstagande till klinikmaterialet enligt utredningens mening icke bör föranleda en lokalisering som ej tillfredsställer kraven på vetenskaplig miljö och integrering med närbesläktad forskning och utbildning. Det synes undertecknade synnerligen angeläget att inte denna förlegade syn på den praktiska utbildningens betydelse får sätta sin prägel på utformningen av den framtida veterinärutbildningen utan att det av departementschefen uttalade behovet för veterinärhögskolan, att i ökad utsträckning få tillgång till det differentierade djurmaterialet i Skaraborgs län, tillgodoses genom ett omedel-

bart igångsättande av försöksverksamhet med klinisk utbildning vid en fältstation i Skara.

Härmed bör noteras att de studerande vid veterinärhögskolan ansett den praktisk-kliniska utbildningen så värdefull, att de klart uttalat att de hellre vidkänns olägenheten med studier på två orter än avstår från den fullgoda kliniska utbildningen.

Veterinärhögskolan är ansvarig för djursjukvården i sitt praktikområde oavsett om verksamheten kombineras med utbildning av studenter eller ej. Vid den tidigare tillämpade studieordningen förekom utbildning i ambulatorisk klinisk djursjukvård under hela året. Vid den nu tillämpade studieordningen med sammanhållna årskurser, som är en följd av den förkortade studietiden, kan ej sådan utbildning ske under hela året. Det innebär att skolans lärare tidvis utnyttjas för djursjukvård som i ett normalt veterinärdistrikt.

Som ovan framhållits är klinikmaterialtillgången otillräcklig i såväl det nuvarande Stockholms- som Uppsalaalternativet. Härtill kommer att redan under läsåret 1970/71 antalet studenter i de aktuella kliniska ämnen ökar till 40 och året därefter till 50. Detta medför ett väsentligt ökat behov icke blott av kliniskt material utan även av lärare för den ambulatoriska kliniska undervisningen, något som tidigare framhållits av veterinärhögskolans lärare och studenter.

Vid en försöksverksamhet med fältstation i Skaraområdet kan man repliera på tre eller, om så skulle behövas, fyra veterinärdistrikt, vilkas innehavare förklarat sig villiga att meddela klinisk undervisning i samband med den praktiska djursjukvården. Under de perioder då undervisning ej pågår skulle dessa veterinärer i vanlig ordning fungera som distriktsveterinärer.

För statsverket skulle detta innebära att utgifterna för lärare och bilar kan nedbringas samtidigt som kvalitén på undervisningen genom kortare restider och tillgång till ett rikt och inte minst väl differentierat kliniskt material väsentligt förbättras.

Inte minst skulle utbildningen effektiviseras genom att det av departementschefen poängterade behovet av slakteri för den kliniska undervisningen kan tillgodoses. Skaraborgs slakteri i Skara, som är landets största nötboskapsslakteri och som har en mycket stor tillförsel även av svin, erbjuder rik tillgång på undervisningsmaterial. Från statsfinansiell synpunkt intressant är att sanitetsslaktavdelningen — som är unik i landet — vid uppförandet år 1963 utformades med tanke på att lokalerna även skulle kunna utnyttjas för veterinärmedicinsk undervisning. Härtill kommer att fjäderfäslakteriet i Skara inom kort — vid sidan av det i Tranås — torde

bli det för veterinärmedicinsk undervisning i Stockholm—Uppsala-området närmast tillgängliga. Landets enda charkuteri- och konserverfabrik för fjäderfäkött ligger dessutom i Skara. En av landets största seminstationer ligger vidare i Skara, vilket torde vara av väsentlig betydelse för såväl forskning som undervisning inom området obstetrik-gynekologi. För Stockholm—Uppsala-området ligger den närmaste seminstationen 10 km söder om Eskilstuna. Med hänsyn till vad departementschefen anför om utredning i särskild ordning av den framtida utformningen och lokaliseringen av hovslagarutbildningen bör påpekas att närvaron av en välutrustad veterinärklinik i Skara med filial på den 8 km bort belägna travbanan Axevalla väsentligt underlättar undervisningen i hovsjukdomar. Härtill kommer värdet av denna klinik för den ambulatoriska verksamheten då det gäller inremittering av sjukdomsfall inom samtliga djurslag för röntgenundersökning, kirurgisk behandling etc.

Oavsett i vilket tillräckligt djurtäta område i landet den nödvändiga kliniska undervisningen förlägges kommer investeringskostnader att krävas. Det faktum att folkskoleseminariet i Skara skall nedläggas år 1973 gör att synnerligen lämpliga lokaler i direkt anslutning till övriga veterinärmedicinska institutioner i Skara inom kort blir tillgängliga. Genom den av statsmakterna aviserade nedskärningen i intagningen kommer i själva verket redan under hösten 1970 vissa utrymmen att bli disponibla i seminariets lokaler. Detta torde medföra att investeringskostnaderna vid en förläggning av försöksverksamhet med fältstation i Skara jämfört med varje annan plats torde bli väsentligt lägre. Härtill kommer den väsentligt ökade effektiviteten genom den utomordentligt goda tillgången på ett allsidigt djurmateriel och redan etablerade institutioner i Skara, vilket departementschefen påpekar i propositionen och tillmäter stort värde. Exempel på dessa och andra är veterinärinrättningen, veterinärhögskolans försöksgård med dess försöksavdelning och kliniska laboratorium, veterinärhögskolans institution för sjukdomsgenetik och husdjurshygien, Skaraavdelningen, AB Laboratorietjänsts bakteriologiska och patologanatomiska laboratorium, lantbrukskemiska kontrollstationen, slakteriets bakteriologiska laboratorium m. m.

Vi har under hand inhämtat upplysningar som ger vid handen att Skara stad har möjlighet att redan under läsåret 1970/71 anvisa lägenheter i staden för samtliga de studerande som önskar sådana.

Med hänvisning till det anförda hemställs,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 37 måtte besluta

1. att försöksverksamhet med fältstation i Skara startas år 1971; samt

2. att i avvaktan på bl. a. försöksverksamhetens resultat skjuta på det slutgiltiga ställningstagandet till frågan om den framtida lokaliseringen av veterinärhögskolan och statens veterinärmedicinska anstalt.

Stockholm den 1 april 1970

Harald Pettersson (cp) G. Ivar Virgin (m) Ingrid Segerstedt Wiberg (fp)
